

Historia

Najstarsza wzmianka na temat osadnictwa na terenie obecnej gminy Rzgów pochodzi z XII w. Wtedy w Kalinie przypuszczalnie powstała niewielka osada rycerska nad Nerem.

Rzgowianie handlowali solą

Pierwsze wzmianki o Rzgowie pochodzą z 1378 roku, kiedy istniała już wieś na prawie niemieckim średzkim. Utworzono wójtostwo. W konsekwencji starań właścicieli osady, czyli kapituły katedralnej krakowskiej, król Kazimierz Jagiellończyk nadał Rzgowowi prawa miejskie w 1467 r. Odtąd rzgowianie podlegali staroście pabianickiemu. Uzyskali prawo sprzedaży soli z żup Bochni i Wieliczki. We wtorki odbywały się w Rzgowie targi tygodniowe, a w dni św. Trójcy i św. Marcina ustalono jarmarki. Dzięki jarmarkom i targom ożywił się transport, dlatego wprowadzono opłaty mostowe. W 1475 r. w Rzgowie stanął kościół drewniany pw. św. Stanisława. Ten święty widniał już wtedy w herbie miasta.

W początkach XVI w. centrum miasta wyznaczał nietypowy, bo trójkątny rynek (podobny m. in. w Łowiczu). To prawdopodobnie na nim stanął pierwszy w mieście kościół. W 1553 r. powstały cechy: kowali, stelmachów, sukienników, kuśnierzy i szewców. Rękodzieło rozwijało się tak dobrze, że przerosło pabianickie. W 1630 r. niszczący stary kościół został zastąpiony murowaną świątynią, ufundowaną przez Kapitułę Krakowską. Bogactwo rzgowian rosło na handlu. Pod koniec XVII w. miasto otrzymało od króla Jana III Sobieskiego przywilej organizowania 2 trzydniowych jarmarków, a w 1723r. król August II zezwolił na 3 kolejne.

Czarne chmury nad miastem

W okresie porozbiorowym Rzgów chylił się ku upadkowi gospodarczemu. Głównym zajęciem mieszkańców stało się rolnictwo, a część mieszkańców żyła jeszcze z rzemiosła. W 1821 r. administracja rządowa Królestwa Polskiego skazała miasto na gospodarczy upadek poprzez to, że sąsiednia Łódź została wyznaczona na miejsce osadnictwa fabrycznego. Rzgów stracił na znaczeniu, kiedy w roku 1870, w wyniku reformy administracyjnej pod zaborem rosyjskim, Rzgowowi odebrano prawa miejskie. Dodatkowym czynnikiem upadku miasta stały się pożary dominującej w mieście zabudowy drewnianej w latach 1812, 1868, 1893 i 1917.

Na początku I wojny światowej doszło do krwawych walk między armiami carskimi i niemieckimi, które w historii zostały zapisane jako Operacja Łódzka. Śladami po przejściu frontu są m.in. cmentarze wojenne w Starej Gadce i Kalinie. Latem 1917 r. miał miejsce pożar Rzgowa, który rozpoczął się od iskry z parowozu Łódzkiej Wąskotorowej Elektrycznej Kolei Dojazdowej. Pastwą płomieni padło 125 domów oraz kościół, w którym przepalił się dach i runęły stropy. Tym razem domy w osadzie zostały odbudowane w cegle, zyskując wyraźnie charakter miejski. W 1921 r. w Rzgowie stało 247 budynków zamieszkałych przez 1009 osób, których głównym zajęciem było rolnictwo, rzemiosło i transport wapna z Sulejowa.

Kolejka dojazdowa pod parą

Od 1916 r. do Rzgowa docierała kolejka dojazdowa o trakcji parowej, która w 1927 r. została zastąpiona podmiejskim tramwajem elektrycznym.

Na zdj.: Uroczystość otwarcia linii Wąskotorowych Kolei Dojazdowych Ruda Pabianicka-Rzgów-

Tuszyn (18 kwietnia 1916 r.). Źródło fotografii: Wikipedia

W okresie II wojny światowej linia ta otrzymała numer 80. Przed wojną i po wojnie tramwaj był oznakowany nazwą docelowego przystanku, czyli Tuszyńska. W 1956 r. linia otrzymała numer 42. W związku z gruntowną przebudową drogi Łódź - Piotrków Trybunalski, 17 czerwca 1978 r. zlikwidowano odcinek Rzgów - Tuszyn. Od tego czasu do całkowitej likwidacji linii podmiejskiej do Łodzi 1 czerwca 1993 r., krańcówka znajdowała się przy ul. Tuszyńskiej.

Podczas okupacji niemieckiej Rzgów znalazł się w granicach Warthegau (Kraju Warty). Kościół parafialny został zamieniony przez władze okupacyjne na magazyn zboża, a ksiądz musiał opuścić osadę. Modlił się ze rzgowianami tylko po uprzednim zaproszeniu go do prywatnych domów. Pierwsza murowana szkoła podstawowa była gotowa do otwarcia przed wybuchem wojny 1939 r., ale okupant zamienił ją m. in. w szpital. Nauka dzieci i młodzieży w nowym budynku była możliwa dopiero w 1945 r.

W 1990 r. zostało uruchomione Gimnazjum im. Kazimierza Jagiellończyka. Przedszkole było na początku jednooddziałowe i funkcjonowało w obecnym budynku sióstr Felicjanek. W 1991 r. przeniesiono je do dawnej podstawówki przy ul. Szkolnej. Po modernizacji i rozbudowie, przedszkole sprawuje opiekę nad 175 dziećmi.

Zaraz po zakończeniu wojny zostały uruchomione także: Biblioteka Publiczna, Gminny Ośrodek Kultury, Spółdzielnia Kółek Rolniczych i Gminna Spółdzielnia. W ciągu kilku ostatnich lat w gminie Rzgów zakończono wielkie inwestycje: zbudowano Halę Sportową i Orlika, zmodernizowano Gminną Przychodnię Zdrowia, a prywatny właściciel otworzył klinikę położniczo-ginekologiczną Gameta.

Do 1953 r. miejscowość była siedzibą gminy Gospodarz. Dopiero 1 stycznia 2006 r. Rzgów odzyskał prawa miejskie. W 2008 r. rozbudowano Urząd Miejski, którego kubatura wzrosła niemal dwukrotnie. Od 1990 r. gminą kierował wójt Jan Mielczarek, a następnie pierwszy burmistrz Rzgowa do 2015 r.

26 lat tłustych

Po zmianie ustroju społeczno-gospodarczego w Polsce po czerwcu 1989 r. nastąpił znaczący rozwój miasta, w oparciu o rozwijające się w nim i w pobliżu duże targowiska odzieży i artykułów włókienniczych. Wielcy inwestorzy zaczęli od wydzierżawiania stanowisk handlowych w starych hangarach lotniczych, a drobni kupcy sprzedawali towar na rozkładanych łózkach. Pionierami handlu na wielką skalę - aż po budowę dużych, nowoczesnych pawilonów i całych kompleksów dla kupców - były miejscowe rodziny: Antoniego Ptaka, a także Andrzeja i Zbigniewa Gałkiewiczów. Hala Outlet Ptak wzniesiona w 2012 r. w rejonie ul. Żeromskiego stała się wizytówką handlową miasta. Nieopodal w 2014 r. powstała hala targowo-wystawiennicza Expo, w której odbywają się imprezy modowe.

W ostatnim ćwierćwieczu w Rzgowie pojawiły się liczne hurtownie, obsługujące głównie producentów odzieży, a także sektor budowlano-montażowy. W 2001 r. uruchomiono fabrykę materiałów budowlanych m.in. docieplających Kerakoll Polska. Jak grzyby po deszczu wyrosły wzdłuż drogi krajowej nr 1 salony i stacje obsługi światowych firm motoryzacyjnych np. KIA, Renault, Scania, Toyota, Volvo i Scania, obsługujące nie tylko miejscowych klientów, ale również przyjezdnych, głównie łodzian. W Starowej Górze uruchomiono Zakład Przetwórstwa Mięsnego „Grot”, także serwis samochodów japońskich i koreańskich.